

Večernik

Leto III. (X.), štev. 251

Maribor, ponedeljek 4. novembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglas po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Italijanska akcija v Bolgariji

Po popolnem zavojevanju Albanije, ki je danes samo še italijanska kolonija, se je Italija še z večjo vnemo kakor po preje vrgla na popolno moralno, gospodarsko in politično zavojevanje Bolgarije in se v ta namen poslužuje vseh sredstev, ki so ji kakorkoli dosegljiva. Ker so makedonstvujušči danes gotovo najmočnejši politični faktor v Bolgariji, obenem pa tudi najboljša orodje za italijanske balkanske namene, je razumljivo, da je iskala najprej stikov z njimi. Ti stiki so bili vzpostavljeni prvič pred leti, ko so se vršila v Italiji večdnevna posvetovanja med makedonstvujušimi in člani zloglasnega albanskega Kosovskega komiteja, katerim so tajno prisostvovali tudi vodilni zaupniki fašistov. Vodja delegacije makedonstvujuših je bil takrat pokojni general Protogerov.

Od takrat je Italija ostala v stalnih stikih z makedonstvujušimi in je, kakor se zdi tudi odločilno vplivala na razvoj njihovega gibanja. Ker se je Protogerov premislil, je moral pozneje pasti, na njegovo zaupno mesto pa je prišel zloglasni Vanče Mihajlov in danes ni nikakršna tajna več, odkod izvira njegova moč, ki si je znala podvreči tudi oficijelno vlado ministrskega predsednika Ljapčeva. Prav ozadje dejstva, da stoji sedanja bolgarska vlada, kar je osobito jasno pokazal proces v Varni, na strani Mihajlova in ne na strani protogeristov, je iskati v njegovi intimni zvezi z bivšim vojnim ministrom in sedanjim bolgarskim poslanikom v Rimu, Velkovom, ki je med vsemi bolgarskimi politiki najbolj znan italofil. Notranje krvave borbe med makedonstvujušimi so tedaj v glavnem le posledica vpliva tretjega, nebolgarskega faktorja, ki pa stoji previdno v ozadju in na pozorišču dogajanj ni viden. Ta faktor je pa obenem tudi lifierant orožja, ki je vse istega izvora: ono, ki se uporablja v notranji borbi in ono, ki se ga poslužujejo napadalci na naše državno ozemlje.

Drugo sredstvo, ki se ga poslužuje Italija pri osvojevanju Bolgarije, je pa kapital. V poslednjih letih so Italijani dobili deloma ali popolnoma v svoje roke več večjih bolgarskih podjetij in denarnih zavodov, nekaj so jih pa tudi sami in na novo osnovali. Tako so pod njihovim direktnim ali indirektnim vplivom skoraj vse večje banke v Sofiji. V njihovih rokah je več velikih industrij, a največji vpliv imajo na bolgarski pomorski promet, ki je na Črnem morju skoraj popolnoma v njihovi oblasti. Italijanske tovarne ladja oskrbujejo večino bolgarskega pomorskega prometa. Vse druge, tudi bolgarske, so daleč za njimi.

V zvezi s tem je seveda tudi koloniziranje italijanskih delavcev in uradnikov, posebno tehničnih, inženjerjev in drugih, na bolgarskem ozemlju. Te kolonije so že tako močne, da imajo v Sofiji, Plovdivu, Varni in Burgasu svoje italijanske šole in fašistične organizacije s pododseki »balile«, »piccole Italiane« itd. Mimo tega pa vzdržuje rimska vlada v Sofiji tudi poseben italijanski penzjonat s sred

Polzkusni poleti največje zračne ladje sveta

NEZGODE ANGLEŠKEGA ZRAČNEGA VELIKANA PRI NEDELJSKEM POIZKUSNEM POLETU. — VEČ POŠKODB. — POTREBNE POPRAVE.

LONDON, 4. novembra. Angleški gigantski zrakoplov R 101 je absolvirал včeraj v splošnem svoj polzkusni polet nad južno Anglijo gladko. V zrakoplovu je bilo pod poveljstvom majorja Scotta celokupno moštvo in več strokovnjakov. Zračna ladja je nudila s svojimi rdečimi, zelenimi in belimi lučmi ponoči naravnost fantastičen prizor. Zrakoplov je krožil nekaj časa nad Bedfordom in odletel potem v smeri proti Londonu. Radi temne, meglene in deževne noči pa je moglo le malo ljudi videti tega zračnega kolosa. R 101 je zavil potem proti Portsmouthu in se vrnil preko Ree-

dinga v Cardington, kjer je ob 11. dop. pristal na pristaniškem stolpu. Pri pristajanju pa se je pripetila nesreča in si je zrakoplov nos popolnoma razbil, kar je precej vplivalo tudi na stabilnost ostalih delov zračne ladje. Zrakoplov je pluf s 4 motorji. Tri bodo morali popraviti, ker se je potrgalo pasovje hladilnih cevi. Začasno so jih nadomestili z gumijastimi. Dalje se je med poletom pokazalo, da so bili tresljaji v motorjih gondolah mnogo premočni. Jutri bodo zato montirali v zrakoplov hladilne cevi iz bakra, nakar bo takoj izvršen nov polzkusni polet.

Kabinet Tardieu sestavljen

PARIZ, 4. novembra. Tardieu je sestavil sledečo vlado:

Ministrski predsednik in notranji minist. Tardieu;

justični minister Lucien Huber;

zunanji minister Briand;

finance Cheron;

vojni minister Maginot;

mornariški minister George Lescage;

kmetijstvo Jean Hennessy;

civilno letalstvo Laurent Eynac;

javna dela Pernaut;

prosveta Marraud;

trgovina Effienne Flandin;

kolonije Francois Pietry;

minister dela Loucheur;

pokojnine Galee;

pošta in brzojav Germain Martin;

minister trgovinske mornarice Rolland.

Nova vlada se je že predstavila predsedniku republike in bo imela svojo prvo sejo v torek, v četrtek popoldne pa se bo predstavila parlamentu.

Likvidacija velikih županstev

ZAGREB, 4. novembra. Zagrebški veliki župan je na podlagi ministrskega odloka z dne 1. novembra izdal odredbo, s katero se z 10. novembrom ustavlja delovanje uprave velikega županstva. Vse agende preidejo na bansko upravo. S 15. novembrom preneha tudi delovanje oblastne samouprave, ki preide v kompetenco banske uprave.

BEOGRAD, 4. novembra. Kakor je zvedel vaš poročevalec, bodo upravna sodišča fungirala v bodoče na se-

njo šolo, ki je namenjena bolgarski mladini in širjenju »italijanske kulture« v Bolgariji. Absolventom te šole daje potem tudi izdatne štipendije za studij na visokih šolah v Italiji. S kakšnim duhom so prepojeni absolventi te šole in stipendisti, pač ni treba govoriti.

Baš v poslednjem času pa so si nekatere italijanske družbe osvojile tudi skoraj vse bolgarske gozdove in lesne industrije na Rili planini in sploh na gorovju Balkan ter skušajo osvojiti tudi vso tobačno produkcijo in fabrikacijo, ki v Bolgariji ni monopolizirana. Največji italijanski projekt v Bolgariji pa je transbalkanska železnica, katero mislijo zgraditi od Jadranskega morja preko grške Makedonije do Soluna in iz Soluna preko Bolgarije na eni strani do Carigrada, na drugi pa do Črnega morja. Da bi si pa

dežih-banskih uprav. Upravno sodišče v Celju bo torej premeščeno v Ljubljano.

Drumond pri dr. Marinkoviču

BEOGRAD, 4. novembra. Generalni tajnik Društva narodov, sir Eric Drumond, ki se mudi sedaj v Beogradu, je bil danes sprejet od zunanjega ministra dr. Marinkoviča, s katerim je konferiral nad eno uro. Opoldne je bil Drumond sprejet v posebni avdijenci od kralja, ki ga je povabil tudi na kosilo.

Pogreb Radoslavova

SOFIJA, 4. novembra. Včeraj se je vršil tu ob veliki udeležbi prebivalstva pogreb v Berlinu umrlega bivšega bolgarskega ministrskega predsednika Radoslavova. Kralj Boris je posetil rodno pokopnico in ji izrazil svoje sožalje ter položil tudi venec na krsto. Pred mrtvaškim vozom so nosili med drugim tudi vence nemškega, avstrijskega in madžarskega poslanstva ter venec bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda.

Aljehin — Bogoljubov

AMSTERDAM, 4. novembra. Tudi 22. partija v boju za naslov svetovnega šahovskega prvaka je končala z zmago Aljehina, ki je kmalu prisilil svojega nasprotnika Bogoljubova k zamenjavi dam in pozneje s finim manevrom h kapitulaciji. Sedanje stanje: Aljehin 11. Bogoljubov 5 doblje-

Bolgarijo popolnoma uklonili ter jo postavili malone na isto odvisno stališče kakor so Albanijo, se pri ureditvi vzhodnih reparacij zavzemajo z vso energijo za to, da bi bili oni edini ali vsaj glavni bolgarski in madžarski upniki ter obenem tudi kontrolorji vseh reparacijskih dajatev. Kaj bi to pomenilo, je jasno. Italija bi z iztirjevanjem ali neiztirjevanjem reparacij lahko vsak trenutek odločilno uplivala na politiko bolgarske vlade, ki bi bila popolnoma odvisna od njene milosti in nemilosti. Toda te poslednje italijanske igre so se ustrašili celo vodilni bolgarski politiki sami in jo skušajo z vsemi sredstvi onemogočiti, dočim je odpor med poštenim bolgarskim ljudstvom proti prozorni italijanski akciji od dne do dne jačji. Kdo bo zmagal, je pa težko prerokovati.

nih partij, 6 partij je končalo remis. Odigrati je treba še 8 partij, vendar pa je že sedaj zmaga Aljehina odločena. Triindvajseta partija se bo igrala 5. novembra v Haagu.

Neurje v Italiji

MILAN, 4. novembra. Iz raznih krajev Italije prihajajo poročila o velikih neurjih. Pri Messini je divjal silen orkan, ki je napravil velika opustošenja. Nad Umbrijo je bila ploha tri dni nepretrgoma. Apenini so globoko zasneženi. V Toscani so čutili na več krajih močne potresne sunki, ki so izzvali med prebivalstvom veliko paniko.

Razvoj industrije ob Muri.

V obeh industrijah ob reki Muri v bližini Št. Ilje v Slovenskih goricah, v tvornici za lepenko in celulozo v Ceršaku ter v papirnici v Sladkem vrhu so se izvršile v zadnjem času velike spremembe. Tvornica v Ceršaku je dobila na Muri nov jez, ki bo močno povečal njeno kapaciteto, a obenem so se povečali tudi tvorniški objekti, delavnice in skladišča. Papirnica v Sladki gori, ki je letos poleti pogorela pa vstaja iz razvalin povečana in modernizirana. Tudi tu se gradi na Muri nov velik jez, da se pridobi potrebna vodna moč za pogon turbin. Grade se veliki novi tvorniški obrati s povečano kapaciteto in postavljajo se tudi novi najmodernejši stroji. Obenem se pa popravlja in izpopolnjuje tudi industrijska žična železnica, ki veže tovarno z železniško postajo v Št. Ilju, v Slovenskih goricah.

Naše gorice.

Izšla je novemberska številka »Naših goric«, tega izborna urejevanega mesečnika za pospeševanje kmetijstva, glasila vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru. Vsebina je sledeča: Trošarinske olajšave v prometu vinskega mošta do 20. novembra. — Trošarina na vino v bivši Sloveniji 1924—28. — Beda hrvatskih vinogradnikov. — Rezultati določevanja sladkorja in kisline v grozdju vinarske in sadjarske šole v Mariboru 1928 in 1929. — Mikroorganizmi.

Poličjska kronika.

Od nedelje na ponedeljek so bile aretirane štiri osebe: S. Ivan radi suma tatvine, G. Ana radi tatvine, Karl V. radi beračenja in Marija V. radi vlačugarstva. — Aretiran je bil Ivan S. radi tatvine zimske suknje, ki jo je ukradel 24. oktobra sedlarskemu pomočniku Ivanu Skačetu in ga oškodoval za 1200 Din. — Radi razgrajanja pa so aretirali 3letnega krojaškega pomočnika Karla W., ki se je spozabil nad neko gostilničarko in jo ozmerjal. Koga je krčmar vrغل na ulico mu je Karl razbil iz maščevalnosti eno šipo ter povzročil za 30 Din škode, razen tega pa je na ulici kričal in mahal z nožem krog sebe, dokler ga niso pomirili z gumijevko. —

Kratko tatijsko veselje.

Pred dnevi smo poročali, da je neki premetenec izmaknil železničarju in godbeniku Ivanu Skačetu iz Studencev črno zimsko suknjo pod pretvezo, da jo nese v čistilnico. Včeraj popoldne pa je Skačetu tovariš Martin Slabé slučajno izsledil na kolodvoru čudnega čistilca tujih sukenj ter ga predal prvemu stražniku. Premetenec je policiji dobro znani Ivan Šemen, ki se izdaja za trgovskega potnika. Suknjo je seveda prodal nekje na deželi. I. Šemen so dali »Grafu« na razpolago. —

Mednarodni letalski meeting na Teznu

POPOLNI USPEH PRIREDITVE. 15.000 OBISKOVALCEV. VRATOLOMNOSTI AKROBATOV IN PILOTOV. NAGAJIVO VREME.

Maribor, 4. novembra.

Včeraj je mariborski Aero-klub »Naša krila« vendar priredil minulo nedeljo preložen letalsko-akrobatski meeting, čeprav vreme tudi tokrat ni prizaneslo. Med prireditvijo se je vtila ploha, vsled česar sta morali izostati dve prav zanimivi točki sporeda, dočim so piloti in akrobati v ostalem izvedli ves napovedani program.

Prireditvev je uspela v vsakem oziru in nudila več, kakor pa se je splošno pričakovalo, zlasti ker je motilo vreme. Posamezne točke so bile izvajane z največjo vesnostjo in preciznostjo, tako da se je občinstvo razhajalo povsem zadovoljno.

Že ob 13. so pričeli prihajati na Tezno prvi posetniki peš in z avtobusi. Ko pa je pilot Raab poletel nad Maribor in opozoril meščane, da se bo meeting vršil kljub pretečim oblačkom, so pričele prihajati na letališče tolike množice, da so blagajne komaj vzdržale naval.

Do 14. se je zbralo nad 15.000 ljudi, ki so nestrpnost pričakovali napovedane atrakcije. S polurno zakasnitvijo sta se dvignila nad aerodromom pilota Raab in Müller ter pozdravila obiskovalce. Kakor hitro pa je Raab izvedel prve poizkuse v umetnem letenju, se je vtil dež, ki je prepodil mnogo obiskovalcev. Prireditvev je bila prekinjena, ko pa se je zvedrilo, so se akrobacije nadaljevale.

Pilot Raab je s »Schwalbe« sekal vodikove balončke, ki so se drug za drugim dvigali v vetrovno ozračje. Spretno se je zaganjal vanje in jih razen dveh posekal vse do zadnjega.

Nato se je dvignil pilot Müller z avionskim akrobatom Schindlerjem, ki je nadomestil slovitega Čeha Kellnerja. Ko se je vzpel akrobat iz sedeža in spustil pod trup letala trapez, je ljudem zastajal dih, toda Schindler je plezal spretno na svoje telovadno orodje ter med nebom in zemljo izvajal razne vratolom-

nosti, visel z glavo navzdol in mahal z rokami, se previjal, plezal in obračal, kakor na sigurnih tleh.

Sledila je točka umetnega letenja, ki je demonstrirala tisočm sodobno popolnost aviacije. Pilot Raab je s »Schwalbe« nadkrilil samega sebe. Prevračal se je v zaporednih loopingih, strmoglavlil v svedrih, vozil v spiralah, se spuščal v glisadah in vzpenjal navpično. Splošno pozornost pa je vzbudila vožnja v ostrih kotih. Pilot Raab je pristal burno pozdravljen od množic, ki so mu vzklikale in ploskale. Novost pa je bil pozdrav avtomobilistov s hupami in sirenam.

Višek sporeda pa je bila zadnja točka: smrtni skok Hedy Schuhmannove s padalom.

Kri je zledenela v žilah, ko se je dvignil »Pelikan« z drzno pilotinjo. Tisoči oči so nestrpnost in s strahom sledili letalu, ki se je vzpenjalo v višino. Na vzhodni strani letališča se je Schuhmannova zavihnila čez rob avijona in pričela padati. Padalo se je takoj razpelo in pilotinja je srečno pristala. Množice so drle na letališče, da jih ni bilo mogoče zadrževati. Odborniki Aerokluba pa so Schuhmannovi poklonili krasen šopek svežega cvetja s številko 65 za njen 65. skok.

Mariborski Aeroklub je z letalskim dnem, ki je zadovoljil vsakogar razen onih, ki niso vztrajali v dežju, storil zrakoplovstvu veliko uslugo. Lepše in izdatnejše propagande si ne moremo zamisliti. Brez dvoma je živahni interes za privatno aviacijo zgolj zasluga agilnega Aerokluba. Pohvaliti pa je treba tudi organizacijo prireditve, ki je bila kljub masam občinstva brezhibna. Pod predsedstvom gimnazijskega ravnatelja dr. Tomiškega je ogromno delo opravil odbor s sodelovanjem vseh odbornikov, zlasti pa so se odlikovali: tajnika dr. Ivo Šestan in Vekoslav Cizel ter blagajnik g. Josip Loos ter inž. Peter Keršič.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 4. novembra. Zaprto.
Torek, 5. novembra ob 20. uri »Stilmondski župan« ab. A. Kuponi. Znižane cene.
Sreda, 6. novembra ob 20. uri »Morala gospe Dulske« ab. B. Kuponi.
Četrtek, 7. novembra ob 20. uri »Piskrovez« ab. C. Kuponi.
Petek, 8. novembra. Zaprto.
Sobota, 9. novembra ob 20. uri »Koncert Brandl-tria«. Izven.

Cellsko gledališče.

Ponedeljek, 4. novembra ob 20. uri »Piskrovez«. Gostovanje Mariborčanov.
Četrtek, 7. novembra ob 20. uri »Koncert Brandl-tria«.

Ptujsko gledališče:

Petek, 8. novembra ob 20. uri »Koncert Brandl-tria«.

Kulturne vesti

Nove slovenske pesemske zbirke. Poleg poprejšnjih letošnjih pesemskih zbirk je izšla te dni v Ljubljani še nova. Izdal jo je pesnik Ivan Albrecht pod naslovom »Odsevi«. To je njegova tretja knjiga lirčnih pesmi. Nove svoje zbirke pa pripravljajo v Ljubljani tudi še: Alojzij Gradnik, ki je poleg Župančiča naš najmočnejši sedanji lirik, modernist katoliškega kroga Joža Pogačnik, pesnik »Doma in sveta« Anton Vodnik ter Mirko Kragelj, sodelavnik raznih družinskih revij. Tako bo letošnje leto izza svetovne vojne eno najbolj bogatih na pesemskih zbirkah.

Svetovna knjižnica. Poleg založbe »Modra ptica«, o kateri smo poročali zadnjič, je ustanovila Jugoslovanska knjižarna sedaj še »Svetovno knjižnico«, ki ima isti namen: izdajati v slovenskih prevodih najboljša pripovedna dela svetovne literature. Kakor napoveduje knjižarna, bosta izšli v »Svetovni knjižnici« vsako leto po dve veliki in bogato opremljeni knjigi. Ker izdajajo prevode iz sve-

točne književnosti tudi druge založbe, se nam zdi ta nova knjižnica čisto odveč. Bilo bi pač mnogo bolje, ko bi kdo ustanovil knjižnico sodobnih domačih pisateljev in pesnikov, ki vsled prevelike poplave prevodov sploh ne morejo priti do izdaje svojih del. Slovenci smo pač taki, da nam je drago vse, kar je tujega izvora, domačega dela pa ne znamo niti ceniti niti pospeševati.

Knjige Cankarjeve družbe. Te dni so izšle prva knjige nove delavske Cankarjeve družbe, ki je za letošnje leto izdala za članarino 20 Din štiri zvezke, in sicer »Koledar za l. 1930.«, Jacka Londona »Moža z brazgotino« v prevodu Toneta Seliškarija, Angela Carkvenika povest »Daj nam danes naš vsakdanji kruh« in v skupni knjigi dvojce razprav: dr. Drag. Lončarja »Kako je nastalo današnje delavstvo in njegovo gibanje« ter Filipa Uratnika »Prebivalstvo in gospodarstvo Slovenije«. O knjigah bomo še poročali.

Slovenske goriške književne družbe v nevarnosti. Ravno v času ko sta Goriška Matica kakor tudi Goriška Mohorjeva družba pripravili svoje knjige za letošnje leto, se je pričela v fašistovskem časopisju nova ošudna gonja proti slovenskemu tisku v Italiji. »Il piccolo«, »Isonzo« in vsi drugi ultrašovinistični listi zahtevajo, da se brezobzirno zatro še oni slovenski časopisi in one knjige, katere je režim zaenkrat še milostno dovolil. V istem smislu pa delujejo tudi fašistovske organizacije v Trstu in Gorici, ki so te dni odposlale v Rim odločno resolucijo proti toleriranju slovenskega tiska v Italiji. Ker v Rimu take nasvete radi slišijo in se po njih tudi ravna, obstaja resna nevarnost, da goriške slovanske književne družbe svojih letošnjih, že večinoma dotiskanih knjig sploh ne bodo več mogle izdati. Kakšna škoda bi s tem nastala že samo v materijalnem oziru, je razvidno iz golega dejstva, da znaša število letošnjih knjig obeh družb krog 250.000 izvodov.

Mariborski in dnevni drobiž

Mariborska velika županija v likvidaciji

Z 10. novembrom 1929 preneha poslovanje mariborskega velikega župana in preidejo z 11. novembrom posli velikega župana v pristojnost dravskega, oziroma glede srezov Čakovec in Prelog na savskega bana.

Od 11. novembra dalje je torej vse uradne vloge iz banove kompetence naslavljati na bansko upravo v Ljubljani oz. v Zagrebu. Od tega dne pa do končne likvidacije županije, ki mora biti zaključena najkasneje do 4. decembra 1929, nosi županija uradni naziv: županija v likvidaciji. —

Rudolf Arzenšek †

Težka železniška nesreča, ki se je pripetila včeraj v Rajhenburgu, je terjala v vrstah mariborskih sportnikov težko žrtev. Smrtno se je ponesrečil tudi 38letni strojevodja Rudolf Arzenšek, ki je bil doma in v inozemstvu znan kot odlični sportnik. Že med vojno se je izvežbal v letalstvu in služil v našem vojnem zrakoplovstvu do leta 1920. Kasneje se je zopet posvetil svojemu poklicu in se še nadalje intenzivno bavil z različnimi sporti. Pri TSK Merkurju je ustanovil tekoatletsko sekcijo, po razpustu kluba pa je sekcijo obnovil pri SK Železničarju in ji tudi načeloval. V soboto se je poslednjič boril s svojimi učenci proti Zagrebčanom in Dunajčanom, včeraj pa je vstopil v usodni vlak, z namenom, da še pravočasno prispe na letalski meeting v Maribor.

Rudolf Arzenšek je bil rojen in pristojen v Rogaško Slatino. Zapušča 31letno ženo Josipino in 2 otroke: 2letno Hermo in 8letnega Viktorja. —

Razobešanje državnih zastav

Z zakonom o praznikih z dne 27. sept. 1929 je končnoveljavno rešeno vprašanje praznovanja državnih praznikov. Kot taka sta v § 2., tega zakona proglašena 17. december, kot rojstni dan Nj. Veličanstva kralja, in 1. december kot dan ujedinjenja.

Glasom § 4. ob državnih praznikih v državnih uradih, zavodih in napravah delo počiva, izvzemši dežurno službo, od 9. do 11. ure in nujne, neodložne primere, v katerih morajo državni uslužbenci vršiti svojo dolžnost ob vsakem času.

Državni in samoupravni uradi, kakor tudi uprave javno-pravnega značaja, morajo na svojih zgradbah izobešati državne zastave.

Za lastnike ostalih zgradb je v selskih občinah izobešanje državnih zastav ob državnih praznikih fakultativno v mestih in trgih pa obvezno.

V mestih in trgih mora biti toraj v smislu zakona o praznikih dne 1. in 17. decembra vsaka zgradba okrašena z državno zastavo.

Odgovorni za izvršitev te določbe so lastniki, odnosno od njih postavljeni upravitelji zgradb.

Blagovolite na prednje določbe zakona o praznikih opozoriti občinske urade Vasiškega področja, odnosno prebivalstva v avtonomnih mestih, da bo 1. decembra t. l. zunanost mest in trgov že v popolnem skladu s tem zakonom. —

Streliške vaje višjih oficirjev na italijanski meji.

Štiri dni se bodo v tekočem tednu vršile velike streliške tekme na italijanski meji med Rakekom in Cerknico, katerih se udeležijo vsi višji oficirji. Vaje bo vodil generalštabni brigadni general Živko Stanisavljevič, komandant mesta Maribora.

Smrtna kosa.

V nedeljo ponoči je preminul v Mariboru g. Franc Kervina, nadrevident drž. železnice v pokolu. Dosegel je starost 61 let. Pogreb se bo vršil jutri, v torek, ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Blag mu spomin, žalujem naše iskreno sožalje!

Žrtev lastne neprevidnosti

Sinoči ob pol 10. so našli na Pobrežju v Nasipni ulici št. 26. 82letno zasebnico, vdovo Marijo Breznar, mrtvo v njeni sobici, ki je nekad služila za pralnico. Ker se je iz izbe močno kadilo, sta vdrla vanjo Marija Vidovičeva in Tomaž Weinhandler ter pogasila tlečo posteljo, v kateri je ležala starka že mrtva. Smrt je bržčas nastopila radi zadušitve, ogenj pa je zanetila sveča, ki jo je na posteljni stranici Breznarjeva pustila goreti. Vidovičeva in Weinhandler sta z vodo oblivala tudi Breznarjevo, ves trud pa je bil zaman.

Postelj se je starki na enak način že vnela pred dnevi. Ko pa so prišli gasiti sosedje, je starka dejala, naj le pustijo goreti, da bo v izbi vsaj topleje. Kazala je znake slaboumja in je brez dvoma postala žrtev lastne neprevidnosti.

Truplo pokojnice so davi prepeljali na magdalensko pokopališče.

Promocija.

Dne 31. oktobra je bil na zagrebški univerzi promoviran za doktorja prava gospod Zdenko Senkovič iz Maribora.

2837

Koroški fantje med nami.

Zadnja leta je opaziti v slovenski glasbeni umetnosti zanimiv pojav. Slovenski komponisti so se oprijeli z veliko vnemo nove struje ter pričeli skladati moderne skladbe. Moderna pesem pa v slovenski javnosti ni našla pričakovanega odziva. Slovenska publika je vajena narodnih pesmi in upravičena je njena zahteva, da pevski zbori nastopajo z narodno pesmijo; kajti slovenska narodna glasba je tako obširna in še tako maloobdelana, a vendar tako lepa, da zasluži vse pažnje skladateljev. Zakaj se navzemati tujih inspiracij, ko je vendar domače blago tako bujno in krasno. Želja občinstva po pristni narodni pesmi prihaja vedno bolj do izraza in vsak zbor nastopa razen z umetnimi skladbami, ki so koncesija kritikom, tudi z narodnimi, ki so namenjene zgolj za občinstvo. Mariborska kulturna društva so z veseljem pozdravila misel koroških Slovencev, da priredijo tudi pri nas koncert, na katerem bodo peli same narodne pesmi, zavdale se, da bo občinstvo hvaležno odobrilo njih korak. Po dolgem času bo v Mariboru res pravi narodni večer, ki ga bo še povzdignilo dejstvo, da ga prirede bratje iz Korotana. Vrlim Korošcem se moramo oddolžiti vsaj s polnoštevilnim obiskom za njih trud. Koncert se bo vršil v nedeljo, 10. novembra ob 20. uri. Predpoldne bo na kolodvoru sprejem, popoldne pa si bodo gostje ogledali mesto. —

Mariborsko sresko učiteljsko društvo zboruje v soboto dne 9. nov. ob 10. dop. v Narodnem domu. Na dnevnem redu je med drugim zanimivo poročilo sreskega prosvetnega referenta g. I. Tomažiča o vtisih z zadnje dunajske ekskurzije. Zato tovarišice in tovariši na polnoštevilno in točno svidenje! —

Invalidska potrdila.

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo podrejenim uradom navodila, kako postopati z invalidi, ki so izgubili invalidsko potrdila, ki se glasijo: »One invalide, koji so izgubili uverenje komisije za pregled invalida odnosno uverenje superrevizijske komisije, uputiće lekari, da od nadležne komande vojnog okruga pribave overen prepis tog uverenja. One invalide, koji su uverenje komisije za pregled invalida odnosno uverenje superrevizijske komisije ranije predali invalidskom sudu, prvostepenom, okružnom, kotarskom, sreskom, okrajnom sudu, uputiće, da od ovog suda pribave overen prepis tog uverenja. One invalide, koji su u 1923., 1924. ili 1925. god. pregledani od specialne invalidske komisije, a nemaju uverenja o rezultatu pregleda sa označenjem diagnoze i procenta nesposobnosti za privredni rad, uputiće, da od invalidskog suda (prvostepenog, okružnog, kotarskog, sreskog, skrajnog suda) pribave overen prepis toga dokumenta.«

Velika kavarna.

Vsak ponedeljek, sredo in petek kabaletni večer. V nedeljo, 10. prva čajanka ob 5. uri v Palais de Danse.

2834

Strahotna katastrofa v Rajhenburgu

EKSPRESNI VLAK ZAVOZIL V NEDELJO, OB DVEH PONOČI V TOVORNI VLAK. — TRIJE MRTVI, MED NJIMI ZNANI MARIBORSKI SPORTNIK, STROJEVODJA RUDOLF ARZENŠEK.

Na mali postaji Rajhenburg pri Krškem, na kateri se brzovlaki in mednarodni vlaki sploh ne ustavljajo, je prišlo v noči od sobote na nedeljo do strašne železniške nesreče, ki je po nenavadnih okoliščinah nedvomno v kroniki naše prometne službe osamljena. Silno alarmantne vesti so se tudi v našem mestu razširjale včeraj ves dan. Med drugim se je celo govorilo, da se je orijentski ekspresni vlak prevrnil v Savo in da je vse polno človeških žrtev. Šele popoldne so se doznale podrobnosti, iz katerih se je moglo spoznati, da katastrofa ni zavzela tako strahotnega obsega, čeprav število žrtev kljub temu ni majhno. Trije železničarji so zgubili življenje, dve osebi pa sta težko ranjeni.

Orijentski ekspres, ki vozi na progi Carigrad—Pariz, je redno zapustil zagrebško postajo in krenil proti Zidanemu mostu. Potniki so se tedaj — bilo je že po polnoči — umaknili v svoje kabine, po polnoči je pripravilo restavracijski osebje vlaka je pripravilo restavracijski voz in istotako leglo k počitku. Vlak je vozil skozi noč z brzino 50 km. Razen vlakovodje, strojevodje, kurjača, sprevoznika in kretničarja, so v vlaku že vsi spali. Nočno tišino je motilo samo bučanje Save, ki je vsled zadnjega deževja precej narasla.

Vlak je pasiral Krško in se bližal Rajhenburgu. Na postaji je bilo videti samo razsvetljena okna prometnega uradnika. V tem trenutku je zapazil strojevodja ekspresnega vlaka pred seboj črno silhueto. Imel je še toliko prisotnosti duha, da je potegnil zavoro in tako zmanjšal brzino.

V naslednjih sekundah pa je že zagrmelo skozi noč. Sledilo je zamolklo roptanje, pljusek vode in obupno klicanje na pomoč. V vlaku je bilo v trenutku vse na nogah. Napol oblečeni so drveli potniki proti črni masi, ki jim je zaprla pot. Službujoči prometni uradnik v Rajhenburgu je pravilno spustil mednarodni vlak skozi postajo. Napravil pa je obenem to pogrešek, da je spustil čez par sekund po drugem tiru kompozicijo tovornega vlaka, ki je imela 40 voz. Ravno pri izhodu iz postaje sta potem vlaka tresčila skupaj. Karambol je bil strašen. Lokomotiva tovornega vlaka je vsled silnega udarca zletela preko ograje proti savski strugi. Prvi vozovi tovornega vlaka pa so se zvrnili na nasprotno stran in se tamkaj polomili. Od ekspresnega

vlaka so lokomotiva, tender in prvi vozovi skočili s tira in se istotako med stražnim ropotom zvrnili preko ograje v savsko strugo. Iztril je tudi restavracijski voz. Le po golem slučaju in prisotnosti duha strojevodje orijentskega ekspresnega vlaka, ki je v zadnjem trenutku zavrl vlak, se je zahvaliti, da so se potniki ustavili tik na robu katastrofe. Da ne bi bilo tega junaškega čina strojevodje, bi se nedvomno ves ekspresni vlak zvrnil v Savo s potniki vred, ki bi sigurno našli smrt.

Strahotna nesreča je zbudila vse mesto. Od vseh strani so prihajali ljudje na pomoč: gasilci, očetje trapisti, prometno osebje, meščani. V Savo so bile spuščene vrvi. Takoj se jih je oprijelo človeško bitje. Bil je to ranjeni strojevodja ekspresnega vlaka. Njega je udarec skupno z lokomotivo vrgel čez ograjo v Savo. Potegnili so ga takoj iz vode in obvezali.

Na drugi lokomotivi je bil prizor še strašnejši. Tamkaj so bile čisto zmrcvarjene človeške figure. Kmalu je bila znana bilanca katastrofe: 3 mrtvi, vlakovodja in 2 kurjača tovornega vlaka, dočim sta bila strojevodja in zavirač ekspresa težko ranjena.

O nesreči so bili takoj obveščeni Zagreb, Ljubljana in Maribor in odposlani pomožni vlaki z ambulanco in delavci. Očiščevalna dela so bila izvršena tako naglo, da je bila progla že včeraj ob treh popoldne odprta za promet. Potniki ekspresnega vlaka so se kmalu pomirili, čim so uvideli, da zanje ni več nevarnosti.

Prometni uradnik Rantaša, sicer izbojen uradnik, ki je dal usodno znamenje za prerani odhod tovornega vlaka, je hotel v obupu po nesreči izvršiti samomor. Našli so ga ležečega na divanu v uradni sobi v mlaki krvi. Prezela si je žile na obeh rokah. Prepeljali so ga takoj v bolnico v Krško. Materijalna škoda znaša več milijonov dinarjev.

Žrtve katastrofe so sledeči železničarji: vlakovodja Mirko Vodlak, kurjač Jože Jeromen in strojevodja Anton Arzenšek iz Maribora, ki ni bil v službi, temveč se je vračal z dopusta iz Zagreba, vozeč se na ekspresni lokomotivi. Drugi strojevodja ekspresa, Medle, je skočil z lokomotive v potok Brestovec in se tako rešil. Težje ranjen je sprevodnik Tavčar, ki so ga prepeljali v zagrebško bolnico.

Najstrašnejši znani izbruh vulkana

IZBRUH OGNJENIKA KRAKATAUA L. 1883. — EKSPLOZIJE IN DETONACIJE. — POSLEDICE IZBRUHA.

Iz novejšega časa so znani mnogi katastrofalni izbruhi ognjenikov in potresi, ki so bili z njimi v zvezi, toda vse te novejšje katastrofe daleč prekaša eksplozija vulkana Krakataua l. 1883. Krakatau je bil do sedaj neznan ognjenik na istotako neznatnem in neobljudenem otoku Južnega morja, in nikomur se niti sanjalo ni, da bi mogel kdaj postati povzročitelj tako strašne katastrofe. Omenjenega leta pa je pričel ta ognjenik nenadoma bruhati s tako močjo, da se je od vrha do morja preklal na dva dela. Skozi tako nastale odprtine se je potem ulilo v žrelo morje in zaradi tega so nastale strahovite eksplozije, katere je bilo slišati na tako velikem okrožju, kakor je vsa evropska celina. Grozovite detonacije so slišali ob tej priliki celo v Prednji Indiji, Južni Arabiji in v Vzhodni Afriki.

Valovi v ožračju, ki so vsled eksplozije Krakataua nastali, so šestkrat obkrožili zemeljsko oblo, a istotako so obkrožili vso zemljo tudi morski valovi, katere je silni zračni pritisk vzvaloval. V okolici katastrofe se je na morje tako razburkalo, da je planilo več kilometrov daleč preko bregov otokov Sumatre, Jave in drugih manjših ostrv Sundskega arhipelaga. Silni valovi so na teh otokih poplavalili in deloma popolnoma porušili več ali manj vsa obrežna mesta in selišča. Število ljudi, ki so vsled te nepopisne katastrofe prišli ob življenje, je znašalo več kot 40.000. Polovica otoka, na katerem se je eksplozija izvršila, je zletela v zrak ter se združila v pesek in prah. Moč eksplozije je bila tako silovita, da so ogromne mase peska in prahu bruhnile do najvišjih plasti ozračja, tako da so bili Java, Sumatra in ostali bližnji otoki več dni v popolni temi, ki je bila neprimerno strašnejša kakor sredi najtemnejše oblačne noči. Vse ozračje so pa pri tem pretresale silne nevihte in na zemljo je padal dež vrele vode in umazanega blata. Ljudje, ki so doživeli to katastrofo, so bili prepričani, da je napočil sodni dan in da se vsa zemlja podira. Tisoči so zaradi teh dogodkov zblazneli ali pa vsaj tako zboleli, da niso bili nikdar več zdravi.

Eksplozija ognjenika Krakataua je pa imela tudi še druge dalekosežne posledice, vsled katerih je bila prizadeta vsa naša zemlja. Te posledice so bile vidne še več let po katastrofi sami. Del prahu, ki ga je eksplozija

dvignila, je zašel v najvišje plasti atmosfere, kjer se je razširil v podobi oblakov krog in krog zemlje. Na teh oblakih vulkaničnega prahu so se lomili solčni žarki ter povzročili, da je nebo zjutraj in zvečer, pa tudi deloma po dnevi, žarelo v čudovitih pestrih barvah. Del teh oblakov je pa zašel celo do skrajne meje našega ozračja, do regijonov večnih kozmičnih viharjev, s katerimi se dandanes obkroža naša zemlja ter povzroča takozvano ponočno svetlikanje.

To je bil doslej najstrašnejši izbruh ognjenika, kar jih pomni kulturno človeštvo, toda tudi izbruh vulkana na otoku Martiniqueu dne 8. maja l. 1901. ni mnogo zaostajal za njim. Tako da-

Tramvajski sprevodnik kot zdravnik

V vseh časopisih Nürnberga je izšel nedavno sledeči oglas: Dne 1. avgusta bo odprt nov Zeileisov zavod. Avtorji zbirana podružnica Galsbacha — zdravljenje po predpisih dr. Zeileisa. Takoj so pričeli prihajati bolniki, bogati in siromašni. Zavod je bil nameščen v elegantnih prostorih in je bilo v njem več bolničark ter zdravniških asistentov. Neki mlad, eleganten človek, ki je bil šef zavoda, je sprejemal stranke pod imenom: dr. Nägle, lastnik in upravitelj elektroterapevtskega zavoda. In čudo! Vsi bolniki so bili z nasveti in uspehom zdravljenja popolnoma zadovoljni. A to je trajalo samo nekaj tednov. Nenadoma se je razširila vest, da je dr. Nägle pobegnil, ker je bila za njim izdana policijska tirlica. Nato pa je sledila še vest: dr. Nägle je bil aretiran v Monakovem.

Do odkritja pa je prišlo na sledeči način: Vsak zdravnik se mora, predno otvori svojo ordinacijo, prijaviti pri mestnem zdravstvenem uradu ter mu predložiti svoje listine. Toda Nägle te dolžnosti ni izvršil. Zaman ga je mestni fizikat opozarjal in pozival, da predloži svoje listine. Vedno je našel kak novi izgovor. Fizikat je začel radi tega poizvedovati in je res kmalu dognal, da dr. Nägle nikdar ni študiral medicine in tudi ni imel od dr. Zeileisa pooblastila, da otvori podružnico v njegovem imenu. Preiskava je spravila končno na dan, da je ta »dr. Nägle« biviš tramvajski sprevodnik iz Monakova.

Ko je Nägle zasluhlil, da so mu za petami, je izginil, vendar so ga prav kmalu izsledili. Zanimivo pa je, da občinstvo sploh noče verjeti, da gre v tem primeru za navadnega sleparja, temveč prihajajo ljudje še naprej v zavod, kjer jih sprejemajo sedaj pravi zdravniki, ki so bili po prej samo — asistenti dr. Nägle. Oni pravijo, da »doktor« Nägle z njimi ni nikdar govoril o boleznih in bolnikih. Vedeli so sicer, da se za njim skrivajo razni bogataši, ki so dali denar za urede tega elegantnega zavoda, vendar se jim ni niti sanjalo, da Nägle ni zdravnik, temveč samo njihov slamat mož.

Rodbinska tragedija madžarskega književnika

Te dni se je odigrala v Budimpešti strašna rodbinska tragedija, ki je silno pretresla zlasti književne kroge v madžarski prestolici. Hči znanega književnika, Ernoe Osvalta, je radi težke tuberkuloze izvršila samomor. To je njene očetja tako potrla, da si je pred posteljo, v kateri je ležala njegova hčerka, pognal kroglo v sence in obležal takoj mrt. Ernoe Osvalt je bil urednik velike madžarske revije »Njugat«. Bil je znan moderni književnik, v mladih letih pa tudi odličen pesnik. Osvaltova soproga pa je že pred tremi leti izvršila samomor.

Če se zmoti občinski pisar

Milka Bačinac iz Srbobrana je doživela te dni nenavaden doživljaj. Meseca januarja je naznanila na občinskem uradu smrt svoje sestre Milice. Toda občinski uradnik je zapisal v mrtvaško knjigo Milka namesto Milice.

Ko je prišla Milka Bačinac te dni zopet na občinski urad in sicer po potrebne listine za svojo poroko, je na svoje največje presenečenje zvedela,

lekosežnih posledic ta izbruh sicer ni povzročil, toda človeških žrtev je zahteval celo še več. V teku ene same minute je bilo tedaj popolnoma razdejano vse cvetoče mesto Saint Pierre in uničenihi je bilo krog 50.000 ljudi. Le silno redki so bili oni srečniki, ki so v Saint Pierreu o priliki te katastrofe ostali živi.

Tako silna in nepojmljiva je moč vulkanov, kadar se v njih razdivjajo tajne elementarne energije, in napram njim je človeštvo popolnoma brez vsake pomoči in obrambe. Zato je Evropa od vseh delov sveta naj-srečnejša, kajti ognjeniki na njeni celini nahajajo samo v Italiji.

da se ne more poročiti, ker je že skoraj leto dni mrtva. Lahko si predstavljamo strah dekleta, ki ji je pretila nevarnost, da bo ogoljufana za svoje tako zaželjene medene tedne. Šele po daljnem premišljevanju se je mladenka spomnila, da gre morda za zamenjavo z njeno umrlo sestro Milico. K sreči se je dal občinski uradnik končno vendarle prepričati, da Milka, ki je stala sveža in zdrava pred njim, res še živi. Tako je prišla nazadnje po mali korekturi v aktih občinskega urada le do svojih listin in medenih tednov.

Zgodovinski grad zgorel

Starodavni grad v Montaretu v Franciji, eden najstarejših francoskih gradov, v katerem so bile umetnine neprecenljive vrednosti, je postal v soboto žrtev požara. Ogenj je nastal vsled kratkega stika v neki sobi v pritličju in se je bliskoma razvil na vse poslopje. Vsa reševalna dela so bila zaman. Sivolas lastnik gradu, de Benard, je prišel pri svojih naporih, da reši vsaj umetnine, na katere je bil silno ponosen, ob življenje. Njegovo truplo so potegnili popolnoma zgljenelo izpod razvalin.

Varčni ministrski predsednik

Japonski ministrski predsednik Yuko Hamaguki hoče dati narodu glede varčnosti, ki je glavni program njegove vlade, dober vzgled. Odločil se je namreč, da opusti svojo privatno vilo v Košikavi, ki ga je stala 60 funtov šterlingov mesečno, in se bo preselil s svojo družino v uradno stanovanje v Tokio. V dragi hiši, v kateri je ministrski predsednik tako dolgo stanoval, se je takoj po sestavi sedanja vlade mnogo razpravljalo v javnosti. Prebivalstvo je bilo namreč mnenja, da tako drago stanovanje ministrskega predsednika nikakor ni v skladu z varčnostjo, ki jo namerava uvesti sedanj režim na vseh poljih.

Kako postanem star?

To vprašanje je v sedanj dobi pomlajevalnih operacij pravzaprav skoro zastarelo. Kljub temu so se razni ameriški listi obrnili na svoje čitatelje, ki so dosegli starost sto let, z vprašanjem, katerim okoliščinam pripisujejo predvsem svoje dolgo življenje.

Povprečna starost vseh zaslišanih je znašala 102 leti; 55 odstotkov med njimi je bilo moških, ostali ženske. Triindvajset stoletnikov je izjavilo, da pripisujejo visoko starost v prvi vrsti dobri kapljici, 14 zmernemu pušenju dobrega tobaka. Pet oseb je izreklo mnenje, da si more dolgo življenje ohraniti samo oni, ki se popolnoma vzdržijo vseh alkoholnih pijač in tobaka. Sedemnajst jih je povdarjalo potrebo zmernosti v jedi, 12 se jih je izreklo za vegetarijansko hrano, 14 za zadostno spanje, 9 za samotarstvo in samostvo, 5 oseb pa jih je naglašalo, da so se vedno izogibali zdravnikov.

Najbolj pameten odgovor pa je bil vsakakor od onih pet oseb, ki so na vprašanje raje molčali.

Previdnost je čednost.

Taksi je brzel z nenavadno hitrostjo po strmini, vedno hitreje in hitreje. Šofer se je naglo obrnil in dejal: »Za vore ne prijemljejo! Vse je izgubljeno. Ne morem ga ustaviti!«

»Pa vsaj taksameter izločite!« je zakričal razburjeni potnik.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 208

Drugo gondolo — tisto, ki je pripeljala Bembo — pa je pridržal kake pol ure, izprašujoč njenega lastnika o raznovrstnih postranskih rečeh, ko je gondolir, ki ni bil neumnejši od svojega tovariša, naposled dejal:

»Ekselencija, za eno besedo ste mi dali rume-njak, ako mi daste še enega, se vam kolnem pri Kristu in sv. Marku, da ne pojdem odtod pred dne-vom.«

Roland mu je dal dva in se nato obrnil k Skalabrinu, ki je gledal ves ta prizor z mračno brez-brižnostjo.

Prijel ga je za roko in obadva sta odšla po poljih proti Padovi.

Kakšna je bila vsebina pisma, ki ga je napisal Roland in kakšna navodila in ukaze je poslal Are-tinu, bo bralec kmalu izvedel.

V Padovi je Roland našel Bembovo na-ravno sled. Storil je natanko isto kakor škof-kardinal; to je, kupil je dva dobra konja in se s svojim tovarišem takoj odpravil na pot.

Od Padove do Ferrare in od Ferrare do Bo-lonje je zasledoval beguna skoraj brez zamude, razen časa, ki ga je rabil, da je izpraševal, orien-tiral se in iskal pravo sled, kadar jo je izgubil.

V Firenzuolo je dospel dve uri pozneje kakor Bembo, in ker je bila krčma, kjer se je ustavil, edina v vasi, je bil prepričan, da dobi tu vse podatke, ki jih potrebuje.

Krepčaje se s pičlo večerjo, ki so jima jo pri-nesli, je razvozljal krčmarju jezik. Že po prvih besedah je zadobil prepričanje, da se Bembo nahaja v krčmi.

Naglo se je spogledal s Skalabrinom, kakor da bi mu hotel reči:

»Pripravi se! Ga že imava!«

Potovanje, nagli dir, raznovrstni dogodki, po-rajaajoči se ob slehernem koraku tega potovanja — vse to je bilo napravilo v Skalabrinovi duši običaj-ni učinek.

Dasi je bila njegova bolešča še vedno enako glo-boka kakor prvi dan, vendar ga je nujnost, misliti neprestano na cilj tega razburljivega zasledovanja, nekoliko raztresla.

Objokoval je Bianco, a na Bembo je mislil še bolj nego nanjo.

Sovraštvo je postalo silnejše od dolžnosti.

Ko je iz razgovora med Rolandom in krčmar-jem nenadoma posnel, da zdaj imata morilca nje-gove hčere, je globoko zasopel in planil pokoncu od mize, kjer je sedel.

Roland ga je zadržal s pogledom ter mirno po-večerjal. Ko je bil gotov, je dejal domačinu:

»Moj tovariš in jaz nisva nič kaj rada motena ponoči. A, saj veste, so potniki, ki ropočejo brez ozira na druge. Kavalir, ki je prišel pred nama...«

»Oh, ta gospod je zelo miren, jamčim vam zanj.«

»Že mogoče; a vseeno naju nastanite čim naj-dalje od njegove sobe. Kje pa je?«

»Tu notri!« je rekel krčmar tiše.

Pokazal je na vrata, ki so vodila iz skupne izbe v sosednjo.

Roland je naglo pomežiknil, kar je bilo pri njem vedno znamenje jeze ali vznemirjenosti.

Njegov načrt je bil: počakati, da leže krčmar k počitku, in vdreti nato brez hrupa v Bembovo sobo.

Toda, ko mu je krčmar pokazal vrata, je takoj spoznal, da ga je Bembo brez dvoma moral slišati.

Vstal je, namignil Skalabrinu in dejal krčmarju:

»Sicer pa moram nemudoma govoriti s tem gospodom; dajte, potrkajte na njegova vrata.«

»Ali...« je začel krčmar osuplo.

Skalabrinu mu ni pustil časa, da bi govoril: prijel ga je za ramo in ga potisnil k vratom. Oštr je nato trepetaje ubogal in potrkal.

Nobenega odgovora.

»Vlomi!« je dejal Roland.

»Stojte!« je vzkliknil krčmar. »Saj lahko pri-dete notri, ne da bi kaj pokvarili; pojdite z me-noj.«

Roland je namignil Skalabrinu, naj ostane za stra-žo tu, kjer sta zdaj, sam pa je sledil krčmarju, ki ga je vedel okrog vogala na dvorišče.

Krčmar je kar osupnil ob pogledu na steklena vrata, ki jih je pustil Bembo odprta. Planil je v sobo.

»Odšel!« je zaječal. »Odšel, ne da bi plačal!«

Toda takoj je pomislil, da bi moral slišati odpira-nje voznih vrat; stekel je v hlev, kjer je pogled na konja in opravo mahoma izpremenil njegov kupčijski obup v glasno radost.

Roland mu je sledil korak za korakom. Uganil je vse Bembove misli. Očividno ga je kardinal slišal ter pobegnil peš.

Ves zamišljen se je vrnil v skupno izbo.

»Kaj je?« je vprašal Skalabrinu.

»Pobegnil je. Peš.«

»Teciva, najin je!«

»Ni treba. Kardinal beži peš. Njegova ruta iz Be-netk preko Firenzuole me vodi ravno tako sigurno, kakor da mi je razložil, preden se je odpravil. Bembo potuje v Rim. Saj ne more pikamor drugam; zato gre-tja dol. Njegov namen je priti peš čez gorovje, dospeti v Firenco in odondot preko Siene v rimsko kom-panjo.«

»In zakaj ga ne bi zagrabila še nocojšnja noč,« je

dejal orjak; njegov glas se je nalahko tresel.

»Zato, ker se mi zdi, da je boljše, če ga dohitiva šele v Rimu. Ne vem, ali se motim; toda rekel bi, da Bembo ni odšel sam iz Benetk. No, saj bova videla...«

Skalabrinu je priklimal z glavo, v izraz svojega neomejenega zaupanja.

Prenočila sta torej v Firenzuoli in drugi dan pre-koračila Apennin; nato sta potovala preko Florence in Siene. Napravila sta ovinek okrog Bračianskega jezera ter dospela na večer enajstega dne svojega potovanja v gostilno »Pri vilah«.

Tu je Roland izvedel, da se je Bembo oglasil jedva četrte ure pred njima.

Še tisti večer ob devetih sta bila v Rimu.

»Mojster,« je dejal Skalabrinu, ko sta se nastanila v skromni gostilniški sobici, »ali veste, da je ta kardi-nal redok zločinec?«

Roland je vprašujoče pogledal trdega tovariša, ki je izrekel te besede s čudno zvonkim glasom.

»Ali veste,« je povzel Skalabrinu, »da je v resnici zaslužil strašno kazen, kakršne pravijo, da je izmislil neki pesnik, ki se imenuje Dante, za pogubljene v pe-klu?«

Roland se je nasmehnil. Razumel je, kam merijo besede njegovega tovariša. Prekrižal je roke, naslonil se na vogal zidu ter sklonil svojo zamišljeno glavo na prsi; zdelo se je, da posluša z globoko pozornostjo.

A z zamolklim glasom, ki bi bil pretresel Skalabrina, da ga je slišal, je zamlinal:

»Dante sam bi se bil zgrozil pred mukami, ki sem jih jaz izumil zanj! O Dante, božanski tvorec, dovolj mi, da te enkrat v svojem življenju dosežem in pre-košim!«

Skalabrinu je nemirno divjal po sobi semintja. Tu-intam je ihtenje spaciolo njegov obraz; bili so trenotki, ko se ni mogel več premagati in je kar zarjul od srda in bolečine. In njegov glas je dobil strašno moč.

»Ali veste,« je povzel, stiskaje svoje ogromne pe-sti, dočim so se mu zalivale oči s krvjo, »ali veste, da je bil ta človek začetnik zločina, ki je pohnil našega očeta v slepoto in blaznost?«

Roland je molčal.

Toda kurja polt ga je oblila.

»Ali veste, da je ta krvnik našega očeta pripravil vaši materi najstrašnejšo smrt, smrt od bede in gla-du... in ko se je naveličal mučiti, da ji je zadal po-slednji udarec s tem, da si je izmislil vest o vaši smrti?«

Skalabrinu je mašinalno prijel za bronasti sveč-nik na kamini; njegove močne roke so nevedoma zvijale bron... iz svečnika je postajala cunjia.

»Ali veste, da ste vi zaradi njega trpeli, plakali, ihteli na dnu podzemne temnice toliko, da živ človek ne more hujše trpeti, bridkeje plakati in ihteti v svo-jem življenju.«

On ni gledal Rolanda. Govoril je, da govori. Dušil se je in penil. A zdelo se je, kakor da ga Roland sliši.

Mali oglasi, ki služijo v pose-bno in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopovedanje in ogle-si trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Fotografiram vse!

Portreti, brzoslike, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne napra-ve. Novo urejen fotoateljé. Fotomeyer. Gosposka 39. 2286

Trgovino z mešanim blagom

v bližnji ali daljni mariborski okolici kupim ali vzamem v najem. Ponudbe pod »Mešana trgovina« na upravo li-sta. 2735

Pisalni stroj,

dobro ohranjen, po ugodni ceni pro-dam. Naslov v upravi lista. 2830

Železni štedilnik

že rabljen dobro ohranjen prodam. — Primorska ulica 3. 2831

Učenko

sprejme Vilma Ambrožič, šivilja za da-me, Grajska ulica 2. 2828

Meblovano sobo

s separatnim vhodom in električno razsvetljavo takoj oddam. Primorska ulica 3. 2833

Dva gospoda sprejemem na stanovanje in hrano. Vprašati Jadranska ulica 23 pri hišnici. 2808

Meblovano sobo

lepo in zračno z električno lučjo, s po-sebnim vhodom, oddam gospodični na željo tudi v dobro domačo hrano takoj. Stritarjeva ulica 5 I. 2807

Dajte avtomobile,

motorje, in kolesa strokovnjaku v po-pravilo. Vozili bode te potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. A. Komel, mehanična delavica, Alek-sandrova c. 169. III

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja sin. Maribor, Gosposka ulica 15. 1548

Kupimo motor

ca 10 HP na sesalni plin ali nafto, eventualno Die-sel. Ponudbe s natančnim popisom in ceno na »Vik-torija«, tvornica češljeva, Zagreb, Tratinska cesta 34

Poučujem

v šivanju perila, kakor tudi v vseh drugih finih ženskih ročnih delih.

Ateller za perilo „Valencienne“ Maribor, Gosposka ul. 34.

Dostojevski:

Selo Stepančikovo

humoristični roman

prevod Vladimira Levstika

Broširana 44 Din, vezana v platno 56 Din. Po pošti pa 2 Din več.

Tiskovna zadruga v Mariboru Aleksandrova cesta 13

Brez posebnega obvestila.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče in stari oče, gospod

Franc Kervina

nadrevident drž. železnice v p.

v nedeljo, dne 3. novembra 1929 ob 2. uri zjutraj po daljšem trpljenju v 62. letu svoje dobe bogu vdano mirno zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek, dne 5. novembra 1929 ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Maribor, Novi Sad, Donawitz, dne 3. novembra 1929. 2829

Ivana Kervina, roj. Gastiša, soproga, Elza Kervina, učiteljica, Donawitz, Franc Kervina, carinski revident, Novi Sad, Alma Kervina, otroci, Magda-lena Kervina, sinaha, Franci Kervina, vnuk.